

ปาฐกถาพิเศษ

“แผนแม่บทการเงินการคลังเพื่อสังคม”

โดย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ

ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

วันพุธที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

กระผมขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ที่กรุณาให้เกียรติเชิญผมมาพูด ก่อนที่จะเปิดการสัมมนา ผมภูมิใจและดีใจมากที่ได้มาพูดเรื่องที่ผมให้ความสนใจมากกว่า ๒๐ กว่าปีแล้ว หัวข้อที่กระทรวงการคลังจัดให้มีการสัมมนาครั้งนี้ก็ปรากฏอยู่ข้างหลังนี้แล้วนะครับ สิ่งหนึ่งที่ผมขอชมเชยกระทรวงการคลังก็คือ กระทรวงการคลังได้ให้ความสนใจในปัญหาของสังคมมากขึ้นก็เป็นที่ชัดเจนว่าปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่ทำให้ประเทศของเรามีความลำบากปัญหาหนึ่ง และเมื่อพูดถึงปัญหาของสังคมนี้ ผมคิดว่าท่านปลัดกระทรวงการคลัง และท่านผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสัมมนาครั้งนี้ คงจะเน้นไปถึงเรื่องของชนบทมากกว่าเมือง ผมถึงดีใจที่ได้พูดคุยกับท่านรัฐมนตรีสุรเกียรติ์ก่อนหน้าที่จะมีการสัมมนาว่า เรากำลังสนใจในเรื่องเดียวกันทั้งผมและทั้งกระทรวงการคลัง เรื่องเดียวกันที่ผมพูดหมายถึงเรื่องปัญหาของผู้คนที่อยู่ในชนบทซึ่งอยู่ในหัวใจของผมมาตลอดเวลา คนที่อยู่ในชนบทนั้นปัญหาของเขาก็คือความยากจน

ผมเองมีปรัชญาของตัวเอง และยึดถือโดยตลอดตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้วว่า ความยากจนนี้ไม่ใช่ปัญหาของสังคมแต่อย่างเดียว แต่ผูกโยงไปถึงปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง และแม้แต่ปัญหาความมั่นคงของชาติบ้านเมืองก็มีความต่อเนื่องกันทั้งนั้น กระผมมีปรัชญาอย่างที่ผมเรียนแล้วว่า ชาติบ้านเมืองของเรา ถ้าเราแก้ปัญหาความยากจนของพี่น้องประชาชนของเรา โดยเฉพาะในชนบทปัญหาความยากจนได้ เราจะสามารถแก้ปัญหาอื่นได้ทั้งหมด ผมเชื่อมั่นอย่างนั้น ผมเชื่อโดยตลอดเวลาที่ ปรัชญานี้ น่าจะมีความถูกต้อง

ท่านรัฐมนตรีและท่านผู้เกียรติทั้งหลาย

เรื่องที่ผมจะพูดต่อไปนี้ผมพูดเท่าที่ผมรู้และผมมีประสบการณ์ เรื่องที่ผมพูดต่อไปนี้ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นวิชาการเลย เพราะผมไม่ใช่ นักวิชาการ ถ้าผมจะเป็นนักอะไรสักอย่างก็คงจะเป็นนักวิชาการทหาร แต่ผมพูดจากประสบการณ์ที่ผมมีมาตั้งแต่ ๒๒ ปีแล้ว ตั้งแต่ผมเป็นแม่ทัพภาคที่ ๒ อยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผมได้พบด้วยตัวของผมเองว่าราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในขณะนั้นหรือแม้แต่ขณะนี้ เป็นราษฎรที่ยากจนที่สุดในประเทศของเรา ราษฎรที่ในตอนนั้นเมื่อ ๒๒ ปีที่แล้วมาที่แคะหนีเข้าป่าไป มีปัญหาหลายอย่างที่ทำให้แคะหนีเข้าป่า แต่ปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาความยากจนของแคะ ซึ่งแคะคิดว่าถ้าแคะไปอยู่ในระบอบที่เขา กำลังพูดถึงกับแคะในตอนนั้น ก็คือระบอบคอมมิวนิสต์น่าจะแก้ปัญหาความยากจนของแคะได้ นี่ก็แสดงให้เห็นว่าความยากจนนั้น ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะสังคมเท่านั้น มันเป็นปัญหาของความมั่นคงของชาติบ้านเมืองด้วย จะว่าถูกหลอกให้เข้าป่าก็อาจจะพูดได้ แต่เรื่องจริงๆ ก็คือความยากจนเป็นส่วนหนึ่ง เมื่อผมอยู่ที่โน่นผมก็เริ่มเห็นปัญหานี้ เพราะฉะนั้นผมพูดได้ว่าผมเริ่มแก้ปัญหาความยากจนของคนในประเทศของเราตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ คือเมื่อ ๒๒ ปีมาแล้ว เมื่อผมเป็นรัฐบาลอย่างที่คุณสุรเกียรติ์ได้กรุณาพูดถึง

ผมเริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ และเริ่มมาโดยตลอด แม้แต่เดี๋ยวนี้ผมก็ยังทำอยู่ ถึงแม้ผมไม่ได้อยู่ในวงการของรัฐบาลแล้ว แต่ผมก็ยังปรารถนาและมีความสุขในการที่จะช่วยเหลือคนยากจนอยู่ ปัญหาความยากจนนี้เป็นปัญหาที่ถ้าเราดูตัวเลขสำคัญๆ ไม่ว่าจะของสภาพัฒน์ ที่เรียกสั้นๆ ว่าสภาพัฒน์หรือของสำนักงานสถิติของธนาคารชาติของคุณวิจิตร ของกระทรวงมหาดไทย หรือแม้แต่ของภาคเอกชน เราจะเห็นว่าตัวเลขต่างๆ โดยเฉพาะรายได้ต่อหัวต่อปีของผู้คนในบ้านเมืองของเรา ไม่ว่าจะภาคไหนหรือโดยส่วนรวมของประเทศจะเพิ่มขึ้น

อย่างน่ายินดีมาก ตัวเลขบอกว่าเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐ - ๑๘% ทุกๆ ปี เพราะฉะนั้นถ้าเราดูแต่ตัวเลขแล้วเราจะเห็นว่าเราน่าจะพอใจในความเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติหรือรายได้ต่อหัวต่อปีของราษฎรในบ้านเมืองของเรา เพราะว่ามันเป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตที่น่าพอใจ เมื่อเทียบกับความเจริญเติบโตของประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านของเรา รู้สึกว่าเราจะระดับต้นๆ มาก ตัวเลขเหล่านั้นคงจะบอกเราหลายๆ อย่าง

มีตัวเลขอีกสองสามตัวที่เป็นส่วนสำคัญมากจนในประเทศของเรา ตัวเลขที่ผมมีอยู่ในมือขณะนี้ เป็นตัวเลขที่ค่อนข้างจะถอยหลังไป ๔ ปี คือตัวเลขเมื่อปี ๒๕๓๕ ตัวเลขเมื่อปี ๒๕๓๕ บอกเราว่าประเทศของเรา มีความยากจนอยู่ในภาคต่างๆ ดังต่อไปนี้ คืออีสานมีร้อยละ ๒๒.๓๑ ภาคเหนือร้อยละ ๑๓.๖๐ ภาคใต้ร้อยละ ๖.๐๔ ในกรุงเทพ และปริมณฑลร้อยละ ๑.๒๕ เมื่อดูตัวเลขนี้แล้วก็จะเห็นว่าในปี พ.ศ. ที่ผมอ้างถึง คนยากจนในประเทศของเราก็ยังมีจำนวนมาก แต่บัดนี้หลังจาก พ.ศ.๒๕๓๕ มาแล้วนี้ ตัวเลขเหล่านี้ก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น น่าพอใจมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ตามความรู้ของผมและตัวเลขที่ผมได้มาจากสถาบันต่างๆ อย่างที่ผมเคยอ้างแล้ว สิ่งที่เราน่าจะมองกันให้ชัดเจนหรือให้ความสนใจเป็นพิเศษก็คือว่า จังหวัดศรีสะเกษ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้วนั้นเป็นจังหวัดที่ยากจนที่สุด บัดนี้ก็ยังเป็นจังหวัดที่ยากจนที่สุดอยู่ คือความยากจนไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป จังหวัดที่ร่ำรวยที่สุดคือจังหวัดสมุทรปราการ ผมหมายถึงรายได้ของคนในจังหวัด จังหวัดที่ร่ำรวยที่สุดคือจังหวัดสมุทรปราการ เดิมนี่ก็ยังเป็นจังหวัดสมุทรปราการอยู่ และจังหวัดที่ยากจนที่สุดเมื่อ ๒๐-๓๐ ปีที่แล้ว ก็คือจังหวัดศรีสะเกษ เดิมนี่ก็ยังเป็นจังหวัดศรีสะเกษอยู่ นี่แหละครับที่เราน่าจะให้ความสนใจ ถ้าพูดถึงระดับอำเภอ อำเภอที่ยากจนที่สุดไม่ยกเป็นอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ แต่เป็นอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นอำเภอที่กระทรวงมหาดไทยให้ผมมาว่าเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามล่ะครับ ตัวเลขเหล่านี้ก็เป็นตัวเลขที่เราจำเป็นต้องให้ความสนใจ และก็ไปศึกษาว่าเป็นตัวเลขที่เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงไร ชี้อะไรให้เราเห็นบ้าง ให้อะไรแก่เราบ้าง

ที่จริงรายได้ของคนในประเทศของเราต่อหัวต่อปี มันไม่ใช่เครื่องชี้ความยากจนอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่นหลายตัวที่เป็นเครื่องชี้เป็นเครื่องทำให้เกิดปัญหาความยากจนในบ้านเมืองของเรา อย่างที่ทำกินของราษฎร การศึกษาของราษฎร การคมนาคม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้มีความยากจนเกิดขึ้นในบ้านเมืองของเรา ราษฎรยากจน ตัวเลขที่มีอยู่ที่เราได้มาก็เป็นตัวเลขที่ไม่ใช่ว่าไม่มีคุณค่า แต่มีคุณค่ามากทีเดียว มากคุณค่า ในทางไหนบ้าง มีคุณค่าในฝ่ายบริหารคือรัฐบาล นำไปคิด ไปอ่าน ไปวางแผน แผนแม่บทอะไรของคุณสุรเกียรติ์นี่ด้วย เป็นตัวเลขสำคัญในการที่จะบอกกับชาวโลกเขาว่าประเทศของเรามีอัตราการเจริญเติบโตทางนั้นทางนี้เป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์กี่เปอร์เซ็นต์ มีประโยชน์ในทางที่นักวิชาการจะนำไปทำวิจัยทางวิชาการว่า ตัวเลขเหล่านี้เกิดประโยชน์ มีตัวเลขเหล่านี้แล้วจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง กระผมเห็นว่าตัวเลข อย่างสมมติว่าปีนี้จะจะมีเงินเพื่อร้อยละ ๕ ก็เป็นตัวเลขหนึ่ง แต่ผมไปดูหนังสือ Asia Week เขาบอกว่าประเทศไทยมีอัตราเงินเพื่อร้อยละ ๗ ทุกฉบับ ๓ ฉบับ ถอยหลังไป ๓ สัปดาห์นี้ก็ออกมาร้อยละ ๗ ทั้งนั้นเลย นี่ก็เป็นประโยชน์ของตัวเลขอย่างหนึ่ง

ผมขออนุญาตท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายนะครับ แสดงตัวเลขที่น่าสนใจอีกตัวเลขหนึ่ง คือการกระจายรายได้ของบ้านเมืองของเรา ซึ่งผมคิดว่าน่าจะเป็นตัวเลขที่ให้ความน่าสนใจมากกว่าตัวเลขที่ผมเคยอ้างมา ตัวเลขที่ผมจะเรียนให้ทราบต่อไปนี่คือ เป็นตัวเลขแสดงถึงการกระจายรายได้ของประเทศของเรา เมื่อ ๒-๓ ปีที่แล้วมา ผมขอเรียนว่าการกระจายรายได้ของประเทศเรานี้ ประชาชนในประเทศของเราร้อยละ ๒๐ แรกของประเทศของเราได้รับการกระจายรายได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ๕๔.๑๖% เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ๕๗.๖๗% เพิ่มขึ้น ๕๙.๐๔% เพิ่มขึ้นอีก แต่ถ้าเรามาดูร้อยละ ๒๐ ท้ายของประเทศชนในบ้านเมืองของเราจะเห็นว่าร้อยละ ๒๐ ท้าย ได้รับการกระจายรายได้เป็นดังนี้ ปี ๒๕๓๑ ๔.๖% ๒๕๓๓ ๔.๒% ลดลง ๒๕๓๕ ๓.๙๔% แสดงว่าคนที่ยังจนยิ่งได้รับการกระจายรายได้น้อยลงทุกปี นี่เป็นตัวเลขเมื่อ ๔ ปีที่แล้วมา ผมไม่มีตัวเลขในปัจจุบันนี้ ผมก็ไม่สามารถ

ยืนยันได้ว่าการกระจายรายได้ในชาติบ้านเมืองของเราต่อผู้คนในบ้านเมืองของเรา มันลดลงอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ หรือว่ามันดีขึ้นบ้าง อันนี้ทางคุณชายปลัดกระทรวงการคลังคงจะตอบได้ หรือคุณวิจิตรคงจะตอบได้ นี่แหละครับเป็นสิ่งที่ผมเห็นว่าสิ่งที่เรายังทำไม่สำเร็จก็คือการกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพ

เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาความยากจนนั้นถึงค่อนข้างยาก แต่ก็ผมมั่นใจว่าไม่ยาก จนเราไม่สามารถจะแก้ไขได้ ถ้าทุกท่านที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ครับ ร่วมมือกันทำจริงๆ ผมคิดผมมั่นใจว่าเราสามารถทำได้ นั่นคือสิ่งที่ผมขออนุญาตเรียนไว้ในเบื้องต้น ในตอนนี้นะครับและที่ผมจะพูดต่อไปนี้ขอเรียนซ้ำอีกทีว่า ไม่ใช่วิชาการ เป็นประสบการณ์ที่ผมได้รับจากการที่ผมให้ความสนใจ ให้ความเห็นใจ ให้ความประทับใจแก่คนยากคนจนในบ้านเมืองของเรา ผมเห็นว่าผมยังยืนยันว่า ถ้าเราแก้ปัญหาความยากจนของคนในบ้านเมืองได้ เราจะแก้ปัญหาอื่นได้ทั้งหมด

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอของผมในการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งผมได้เคยนำไปใช้และกำลังใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่ายแต่ละคน แต่ละฝ่าย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องแตกต่างกันน่าจะทำอย่างไร ผมคิดว่าการแก้ปัญหาความยากจนต้องเริ่มที่คน ไม่ใช่เริ่มที่องค์กรปกครอง ไม่ใช่เริ่มที่กระทรวงมหาดไทย ต้องเริ่มที่คน คนยากคนจนเหล่านั้น มีค่าสองค่าที่ผมอยากให้ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายได้กรุณารับไปพิจารณา เมื่อเราจะเริ่มที่คนนี่เราจะสร้าง จะต้องสร้างให้เขามี**แรงบันดาลใจ** เราไม่ควรให้แรงจูงใจกับเขา แรงจูงใจอาจจะแปลว่าล่อใจให้ทำโน้นทำนี้ แต่สิ่งที่เราจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นแก่คน โดยเฉพาะคนที่ยากจนในบ้านเมืองของเรานี้เกิดแรงบันดาลใจว่าจำเป็นจะต้องแก้ปัญหาความยากจนเพื่อส่วนรวมของชาติบ้านเมือง เพราะฉะนั้นแรงบันดาลใจกับแรงจูงใจมีความแตกต่างกันมาก แรงจูงใจก็คือล่อใจ อย่างคนมาลงทุนในบ้านเรา เราก็ให้สิ่งที่เรียกว่า สิ่งจูงใจให้เขามาลงทุน ลดภาษี ลดการนำเข้า มีความสะดวกในการอยู่ในบ้านเมืองของเรา นั่นคือแรงจูงใจที่ผมไม่อยากจะให้เกิดขึ้นแก่คนยากคนจน แต่อยากให้คนยากคนจนมี**แรงบันดาลใจ** เราให้**แรงบันดาลใจ** แก่เขา บอกเขาว่าวิธีทำให้เกิด**แรงบันดาลใจ**คืออย่างไร ไม่ใช่อำเภอกันจังหวัด ไปบอกเขาว่าต้องทำอย่างไรโน้น ต้องทำอย่างนี้ ขอให้เขาคิดของเขาเอง เขาคิดว่าเขาแก้ปัญหาความยากจนของเขาได้อย่างไรในสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ เมื่อเราเริ่มที่คนแล้วจะต้องทำความเข้าใจกับเขาให้เขามีส่วนร่วม แล้วก็ตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมา เพื่อให้กลุ่มมีพลังพอที่จะช่วยแก้ปัญหาของเขาได้

ข้อต่อไปที่ผมใคร่ขอเสนอแนะแก่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในการแก้ปัญหาความยากจน ผมคิดว่าถ้าความยากจนอยู่ตรงไหนก็ลงไปแก้ตรงนั้น อย่างเรารู้ว่าอำเภอสบเมย เป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในประเทศของเรา ผมคิดว่าเราก็ต้องลงไปที่อำเภอสบเมย ถ้าเรารู้ว่าจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ยากจนที่สุดของประเทศของเรา เราก็ลงไปที่นั่น ต้องลงไปเริ่มต้นที่นั่น ไม่ใช่เริ่มต้นไปจากกรุงเทพฯ แล้วก็ต้องเริ่มที่นั่นทันที ให้ราษฎรเกิด**แรงบันดาลใจ**ในการที่จะช่วยตัวเอง และช่วยกันและกันในการแก้ปัญหา ข้อต่อไปที่ผมขอเสนอแนะในที่นี้ในชนบทนี้มีสิ่งสองสิ่ง มีสองประการที่เราน่าจะมีความพิเศษกับเขาเหล่านั้นที่อยู่ชนบทกับประชาชนของเราที่อยู่ในชนบทคือ

เรื่องที่หนึ่ง เรื่องการวางแผนครอบครัว ครอบครัวในชนบทมีลูกมาก มากเกินไป จำเป็นจะต้องทำให้มีเรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นพิเศษ พลเมืองที่เพิ่มในชาติบ้านเมืองของเราปีละเท่าไรก็ตาม มันเพิ่มในชนบทยากจนเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้นเราต้องแก้ปัญหาเรื่องทำให้เข้าใจว่าการมีลูกมาก เป็นของที่จำเป็นจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าควรจะมีสักกี่คน

เรื่องที่สอง เรื่องการศึกษาที่จะต้องทำให้เข้าไปสู่ชนบทให้ถึงตัวผู้ที่ไม่มีความรู้ หรือผู้ที่มีความรู้น้อย ให้รู้มากขึ้นให้จงได้ ถ้าเรื่องการศึกษาที่มีการเข้าไปถึงชนบทแล้ว ผมคิดว่าชนบทนั้นก็จะมีความรู้เพิ่มมากขึ้น รู้ปัญหาที่มาของความยากจนมากยิ่งขึ้น จะแก้ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง ด้วยกลุ่มของตนเอง ผมขอเสนอต่อไปในเรื่องของการแก้ปัญหาความยากจนว่า โดยรัฐบาลหรือโดยคุณสุรเกียรติ์โดยกระทรวงการคลังฝ่ายเดียว

ผมคิดว่าสำเร็จได้ยากมาก จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน จากคนมีเงิน ทำอย่างไรถึงจะให้คนมีเงิน มีความเข้าใจว่าปัญหาความยากจนคือปัญหาของคนมีเงินด้วย หมายความว่าความยากจนกระทบต่อการธุรกิจของคนมีเงินด้วย ทำอย่างไรให้คนมีเงินเข้าใจว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เขาน่าจะต้องลงมาช่วยดูแลความยากจนร่วมกับบริษัท ทำอย่างไรให้เขาเข้าใจว่าความยากจนเป็นปัญหาของเขาด้วย ให้เขาเห็นใจว่าถ้ายังมีคนยากจนในประเทศเรามากเท่าไร ประเทศของเราที่ยังยากจนมากเท่านั้น ถ้าคนยากจน ประเทศก็ยากจน ถ้าคนไม่ยากจน ประเทศก็คงไม่ยากจน หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง ถ้าคนมีเงินเยอะๆ ประเทศเราก็ร่ำรวยด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องให้ผู้ที่มั่งมีเงินเข้าใจในเรื่องนี้ และก็ขอความร่วมมือ ให้เขาเกิดแรงบันดาลใจว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และก็มีความผูกพันกับความยากจน ความยากจนจะมีผลกระทบต่อผู้ที่มีสตางค์มากๆ คนยากจนคงไม่มีอะไรตอบแทนคนที่มั่งมีสตางค์ได้มากนัก แต่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายเคยสังเกตไหมครับ ในการบริจาคโลหิตตามที่ต่างๆ คนที่บริจาคโลหิตเป็นคนยากจนส่วนใหญ่ นั่นคือสิ่งที่เขาให้กับสังคม เขาให้กับคนที่มั่งมีสตางค์ คนยากจนทั้งนั้นที่บริจาคโลหิต เวลาเราขอบริจาคโลหิต คนที่บริจาคโลหิตคือคนชั้นกลางกับคนยากจน คนมีสตางค์ไม่ค่อยบริจาคเท่าไร

เรื่องต่อไปที่ผมขอเสนอในวาระนี้ว่า การสร้างงานในชนบท ผมไม่อยากจะขอความร่วมมือของโครงสร้างพื้นฐาน หมายความว่าไม่ต้องรอไฟฟ้า ไม่ต้องรอน้ำประปา ไม่ต้องรอเส้นทางคมนาคมที่สมบูรณ์ ถึงจะเอาเงินเอางานไปสร้างในชนบทได้ ผมมีตัวอย่างอยากจะขอเวลาท่านรัฐมนตรีและท่านผู้เกียรติทั้งหลายเล่าเรื่องที่ผมประสบมาด้วยตัวเอง และบังเอิญในที่นี้ไม่มีคนที่ผมมองแล้วว่า มีคนที่เคยประสบเรื่องนี้ร่วมมากับผมเมื่อประมาณ ๑๐ ปีที่แล้วมา ตอนนั้นผมยังเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ ผมและเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชน ผมขอเอ่ยนามบางคนอย่างคุณพารณ คุณพารณตอนนั้นเป็นประธานกรรมการ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย มีส่งเสริมการลงทุน มีธนาคารพาณิชย์ ไปกับผมที่อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ตอนนั้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย กำลังสร้างโรงงานมะเขือเทศกระป๋อง เพราะว่าอำเภอศรีเชียงใหม่มีมะเขือเทศเยอะแยะ จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรปลูกมะเขือเทศกันมากมาย เมื่อเราไปดูกันแล้วจากการดูการผลิต คุณพารณกับผมและพวกที่ไปด้วยกันก็มานั่งรับประทานอาหารด้วยกัน และทุกคนก็บ่นว่าสงสารโรงงานนี้ เพราะว่าดูๆแล้วน่าจะลำบาก เส้นทางคมนาคมก็ไม่มี มีแต่รถไฟจากกรุงเทพฯ ไปถึงหนองคาย จากที่อำเภอศรีเชียงใหม่จะออกไปที่สถานีรถไฟมันก็ไกล ถนนก็ขรุขระ ทางก็ไม่สะดวก โทรศัพท์ก็ไม่ค่อยมี ไฟฟ้าก็ไม่ค่อยมี ผมก็คิดและคุยกับคุณพารณว่าแล้วเราจะทำอย่างไร จะช่วยเขาได้อย่างไร ก็หนักใจแทนเขา แต่ในที่สุดเดี๋ยวนี้ไปดูนะครับที่จังหวัดหนองคายที่อำเภอศรีเชียงใหม่ โรงงานนี้เป็นโรงงานที่ทำกำไรได้มากที่เดียวอยู่ได้ด้วยตัวเองได้อย่างสบาย โดยไม่ต้องร้อนอะไรเลย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสิ่งที่เราจะเอางานไปสู่ชนบท ถ้าเราบวรว่่าต้องมีไฟฟ้า มีถนนดีๆ ต้องมีอะไรพร้อมสมบูรณ์ ผมคิดว่าโรงงานนี้คงไม่ได้ตั้ง แต่ถ้ามีผู้มั่งมีเงินผู้มีจิตใจที่จะช่วยเหลือคนยากคนจน เอางานไปให้เขาถึงในชนบท โดยคิดว่ายอมขาดทุนในปีแรกสักสี่ห้าร้อยล้าน หรือในปีต่อไปบริษัทใหญ่ๆ ที่มีกำไรปีละสองสามหมื่นล้านขาดทุนปีหนึ่งให้กับคนยากจนห้าร้อยล้านนิดเดียวเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นถ้าเราทำอย่างนี้ ถ้าคนที่มั่งมีจิตใจเห็นใจ เข้าใจคนยากจน วิธีแก้ปัญหามองไปให้เขาในขณะที่เขาพร้อมที่จะทำงาน แต่ว่าเราไม่พร้อมในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ผมคิดว่าเป็นไปได้และก็ได้เป็นไปแล้ว มีหลักฐานพิสูจน์ชัดเจนแล้วว่าโรงงานนี้เป็นไปได้ดี ดีมาก เดี่ยวนี้ที่จังหวัดหนองคายมีโรงงานทำมะเขือเทศกระป๋องห้าโรงแล้ว จากหนึ่งโรงเป็นห้าโรง ทุกโรงอยู่ได้สบายมาก โรงงานกระดาษที่น้ำพอง จังหวัดขอนแก่นเมื่อตั้งใหม่ๆ จะล้มแล้วล้มอีกเหมือนกัน แต่เดี๋ยวนี้ก็ยืนอยู่ได้ เพราะว่าทุกอย่างก็พัฒนาต่อไปได้ ที่ผมพยายามนำเรื่องนี้มาเรียน คือผมเคยพูดกับคุณพารณด้วยซ้ำไปว่า คุณพารณครับ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยกำไรปีหนึ่งหลายหมื่นล้าน ช่วยเอาโรงงานออกไปตามที่ต่างๆ ที่พอจะทำได้ให้ผมหน่อยได้ไหม ตอนนั้นผมเป็นนายกรัฐมนตรี

ก็ขอร้องท่าน คุณพารณก็รับปากทันทีว่าผมจะทำให้ แต่ว่าในที่สุดก็ไม่ได้ทำสิ่งเหล่านี้ ทั้งผมทั้งคุณพารณ ก็พ้นหน้าทีไปเสียก่อน

ที่ผมจะพูดต่อไปนี้ ท่านผู้มีเกียรติ ณ ที่นี้ หรือ ที่ไม่มา ณ ที่นี้ก็ตาม ถ้าเชื่อในปรัชญาของผมว่า ถ้าเราแก้ปัญหาความยากจนได้ เราจะแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ทั้งหมด แล้วก็นำออกไปสู่ชนบทในเรื่อง ๓ ประการ คือเรื่อง งาน การศึกษา และการกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพ ผมขอย้ำอีกทีว่าเรานำสิ่งเหล่านี้ไปสู่ชนบท คือเรื่องงาน การสร้างงาน การศึกษา การกระจายรายได้ที่มีประสิทธิภาพและก็มีทุ่มเทจริงๆ อย่างมีน้ำใจ เห็นใจ แก่คนยากจนจริงๆ และผมคิดว่าเราจะแก้ปัญหาความยากจนได้พี่น้องจะขอบคุณท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายเป็นอย่างยิ่งทีเดียว

ข้อสุดท้ายที่ผมจะขอเสนอแนะในที่นี้นะครับ ผมขอพระราชทานอัญเชิญแนวทางของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเล่าสู่ให้ท่านผู้มีเกียรติฟังว่า แนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการแก้ปัญหาช่วยเหลือราษฎรที่ไม่มีที่ทำกินหรือที่ยากจน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกระทำอยู่ เป็นเนื่องนิตย์ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี แห่งการครองราชย์ของพระองค์ท่าน ถ้ายึดแนวทางนั้นเป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหาความยากจน เราก็จะแก้ปัญหานั้นได้ เพราะแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางที่ประเสริฐมาก ท่านทรงคิด ทรงทำ ทรงควบคุมกำกับดูแลด้วยพระองค์เอง และได้ผล มาโดยตลอดหลายที่หลายแห่ง แม้แต่เมื่อครั้งที่ผมเป็นแม่ทัพภาคอีสาน ผมก็เคยขอเฝ้าขอพระราชทาน คำแนะนำจากพระองค์ท่านอยู่เสมอๆ ในการแก้ปัญหาที่ราษฎรที่ยากจนในพื้นที่ที่ผมรับผิดชอบอยู่

แนวทางของพระองค์ท่านที่เคยมีพระราชดำรัสแก่ข้าราชการหรือพวกราชการหรือพวกราชการที่โดยเสด็จ หรือเคยถวายงานหรือถวายสิ่งของต่างๆ ให้พระองค์ท่านได้ทรงนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชนบทยากจน อย่างเรื่องของราษฎรหรือครอบครัวหนึ่งที่ท่านเคยพูดไว้ว่า เกษตรกรครอบครัวหนึ่งควรมีที่ดิน ๑๕ ไร่ เป็นส่วนของนาเสีย ๕ ไร่ ทำพืชไร่และสวน ๕ ไร่ ทำสระน้ำ ๕ ไร่ ทำอื่นๆ เสีย ๒ ไร่ เหล่านี้เป็นต้น ก็นับว่า เป็นสิ่งที่พวกเราน่าจะจดจำ และน่าจะดำเนินตามรอยพระยุคลบาท ที่ผมเรียนในตอนต้นว่าเรื่อง การรวมกลุ่มก็เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเหมือนกัน ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ในที่นี้ ทุกท่านคงได้ยินเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ปีกลายนี้ที่ท่านมีพระราชดำรัสในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ที่ในสวนจิตรลดา ที่ศาลาดุสิตดาลัย ท่านใช้คำภาษาอังกฤษ ซึ่งผมขออัญเชิญมาพูดซ้ำในที่นี้ ท่านใช้คำว่า Our loss is our gain อันนี้ก็ป็นปรัชญาที่พวกเราน่าจะรับใส่เกล้าใส่กระหม่อมนำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อช่วยเหลือคนยากจนด้วย ความหมายอย่างไรท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ณ ที่นี้ ล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนั้น ก็คงจะเข้าใจดีว่าทำอย่างไร ครับ นั่นก็เป็นเรื่องทั้งหมดที่ผมจะขอพูดในที่นี้ครับ ก่อนที่ผมจะลงไป ผมขอขอบคุณท่านรัฐมนตรีสุรเกียรติ์อีกครั้งหนึ่ง ที่กรุณาให้โอกาสผมได้มาพูดคุย ผมเองอยากเห็น ความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจน ผมเองในฐานะคนไทยคนหนึ่ง และในฐานะที่เคยเป็นหัวหน้า รัฐบาลได้พยายามทำเรื่องมาโดยตลอด แต่ผมขอยืนยันว่าผมยังทำไม่สำเร็จ แต่ผมจะทำต่อไป ถึงแม้ว่าอยู่นอกวงแล้วโดยทางอ้อม มั่นใจว่าพวกเราคงตระหนักดีว่าถ้าคนไทยร่ำรวยขึ้น พวกเราทุกคนก็จะสบายขึ้น ปัญหาต่างๆ ก็จะน้อยลง ผมหวังว่าการพูดของผมแม้แต่เกิดจากประสบการณ์ ไม่มีสิ่งใดเป็นวิชาการเลย ก็น่าจะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายบ้าง ผมขอขอบคุณที่กรุณาฟังและก็ขอเปิดการสัมมนา ณ บัดนี้

ขอบคุณมากครับ
